

ที่ นร ๑๑๑๗/๑๘๖๓

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๒๘ อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท กทม. ๑๐๕๐๐

๑) ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

เรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตอุตสาหกรรม กรณีศึกษา ปัญหาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

ด้วย สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้พิจารณาเห็นว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกได้ก่อให้เกิดปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสุขภาพประชาชนอย่างกว้างขวาง เพื่อให้การพัฒนาอุตสาหกรรมเกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาที่ปรึกษาฯ ได้มอบหมายให้คณะทำงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและพลังงาน ดำเนินการศึกษาเรื่องดังกล่าว ซึ่งคณะทำงานฯ ได้ดำเนินการศึกษาและจัดประชุมหารือกับนักวิชาการ ภาคประชาชนและผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

สภาที่ปรึกษาฯ ในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ได้พิจารณามลการศึกษาของคณะทำงานดังกล่าว และมีมติให้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับ การจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตอุตสาหกรรม กรณีศึกษา ปัญหาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก โดยมีข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้ (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

๑. จัดตั้งคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

ให้จัดตั้งคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก เพื่อเป็นเจ้าภาพในการดูแลการดำเนินการที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีอำนาจในการบริหารจัดการพัฒนาในพื้นที่ได้อย่างมีเอกภาพ

๒. เพิ่มบทบาทและอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดให้สามารถแก้ไขปัญหา อันเกิดจากระบบอุตสาหกรรมอย่างบูรณาการ

๓. ด้านทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๓.๑ รัฐควรเร่งอนุรักษ์ทรัพยากรดินและลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่สูงและเร่งฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำทุกแห่ง

๓.๒ จัดให้มีมาตรการควบคุมป้องกันการปล่อยสารพิษลงสู่พื้นดินอย่างเพียงพอ

๓.๓ อนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพของดินที่มีปัญหาต่างๆ เพื่อให้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้และวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างรอบคอบ

/ ๔. ด้านทรัพยากรน้ำ...

๔. ด้านทรัพยากรน้ำและมลพิษทางน้ำ

๔.๑ รัฐควรควบคุมและจำกัดการอนุญาตให้มีนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม หรือจัดตั้งโรงงานที่ทิ้งน้ำเสียสูงเกินขีดความสามารถของแหล่งน้ำที่จะรับได้

๔.๒ รัฐควรควบคุมภาคอุตสาหกรรม ให้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๔.๓ รัฐควรสนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมทุกแห่งนำเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดมาใช้

๔.๔ รัฐควรพัฒนาการติดตามคุณภาพน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดด้วยระบบ GIS

๕. ด้านมลพิษทางอากาศ

๕.๑ การอนุญาตสร้างโรงงานหรือขยายกำลังการผลิตให้ใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ประกอบการควบคุมจัดสรรการระบายมลพิษทางอากาศ

๕.๒ รัฐควรเร่งพัฒนาระบบ Continuous Emission Monitoring เพื่อตรวจสอบควบคุมการระบายอากาศเสียให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

๕.๓ รัฐควรกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศพื้นที่เขตอุตสาหกรรมภาคตะวันออกให้เหมาะสมกับสถานการณ์

๕.๔ รัฐควรพัฒนาระบบเตือนภัยและเครื่องมือเครื่องใช้ เพื่อบ่งชี้สถานการณ์ของสารประกอบอินทรีย์ระเหยในชุมชน

๖. ด้านมลพิษจากกากของเสียอันตราย

๖.๑ รัฐควรเพิ่มมาตรการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการกากของเสียอุตสาหกรรม

๖.๒ รัฐควรผลักดันให้โรงงานนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (EMS) เช่น ISO ๑๔๐๐๑ เทคโนโลยีสะอาด การลดขยะลงให้เหลือน้อยที่สุด (Waste Minimization) หรือ การลดขยะมีพิษ (Toxic Waste Reduce) และการประเมินวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Assessment : LCA) มาใช้

๖.๓ รัฐต้องไม่อนุญาตให้สร้างโรงงานที่ก่อให้เกิดมลพิษที่ไม่สามารถกำจัดหรือบำบัดได้

๗. ด้านทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง

๗.๑ รัฐควรปรับปรุงกฎหมายการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ถูกทำลาย

๗.๒ รัฐต้องมีมาตรการป้องกันแก้ไขและฟื้นฟูชายหาดที่ถูกกัดเซาะรุนแรงจากการก่อสร้างท่าเรือนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก

๗.๓ จัดให้มีเวทีสาธารณะระดับจังหวัด ในกรณีที่ทำกรดมทะเลเพื่อให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น

๘. ด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของเมืองและชุมชน

๘.๑ รัฐควรเร่งวางผังเมือง เขตพื้นที่อุตสาหกรรม เขตพื้นที่กันชน และพื้นที่อนุรักษ์

๘.๒ รัฐต้องจัดให้มีมาตรการคุ้มครอง บริเวณที่มีคุณค่าต่อมรดกวัฒนธรรมอันดีงามของเมือง

๘.๓ จัดให้มีระบบการจราจร เพื่อควบคุมการขนส่งวัตถุอันตรายที่ปลอดภัย

๙. ด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและศิลปกรรม

๙.๑ รัฐควรมีมาตรการแผนงานคุ้มครองและดูแลรักษาพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติและศิลปกรรม

๙.๒ รัฐควรจัดระบบฐานข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อใช้ติดตามสถานการณ์และวางแผนในอนาคต

๑๐. ด้านทรัพยากรป่าและสัตว์ป่า

๑๐.๑ จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าและสัตว์ป่า

๑๐.๒ รัฐควรเร่งปราบปราม ผู้กระทำความผิดกฎหมายด้านป่าไม้และสัตว์ป่าอย่างต่อเนื่อง

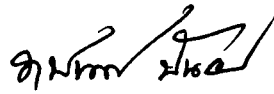
๑๐.๓ รัฐควรเร่งฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมรูปแบบต่าง ๆ เช่น ป่าชุมชน ป่าเศรษฐกิจ เป็นต้น

๑๑. การจัดตั้งคณะกรรมการไตรภาคี เพื่ออนุรักษ์และป้องกันปัญหาทรัพยากรในพื้นที่

รัฐควรสนับสนุนให้จัดตั้ง "คณะกรรมการไตรภาคี" ประกอบด้วย ตัวแทนประชาชน ผู้ประกอบการในชุมชน หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นและส่วนภูมิภาค โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา ให้มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อมในชุมชน และสนับสนุนงบประมาณ วิชาการและเทคโนโลยีในการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ อย่างเพียงพอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้ทราบในโอกาสแรก ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอานันท์ บินยารชุน)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โทร ๐ - ๒๖๑๒ - ๙๒๒๒ ต่อ ๒๐๘

โทรสาร ๐ - ๒๖๑๒ - ๙๑๕๒

ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ
การจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตอุตสาหกรรม กรณีศึกษา
ปัญหาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก
โดย สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงสี่ทศวรรษที่ผ่านมา การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก โดยปราศจากการจัดการดูแลอย่างเหมาะสม ได้ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมและไม่ยั่งยืนอย่างรุนแรง ทรัพยากรดิน ป่าไม้ ป่าชายเลน ประมง และชายฝั่ง ถูกนำมาใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยไม่มีการฟื้นฟูอย่างจริงจัง การบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มงวด และไม่มีประสิทธิผลทำให้ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในภาวะเสื่อมโทรม ส่งผลกระทบต่อสมดุลของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรน้ำเกิดปัญหาความขาดแคลน

ขณะเดียวกัน การขยายตัวของการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและบริการ ตลอดจนการลงทุนด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เป็นไปอย่างไร้ระเบียบและขาดทิศทางที่เหมาะสม ไม่มีการนำผังเมืองภาคมาใช้ ทำให้การขยายตัวของชุมชนกระจุกกระจาย เมืองขยายตัวโดยไม่มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับอย่างเพียงพอ กอปรกับมีการนำพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะสมทางการเกษตรไปใช้ประโยชน์ โดยมีได้คำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และการลงทุนของภาครัฐทั้งหมดนี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษอย่างกว้างขวาง นอกจากนั้น การขยายฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว โดยไม่มีมาตรฐานการประกอบการที่เหมาะสมและมีได้บังคับใช้มาตรการควบคุมมลพิษอย่างจริงจัง ได้ทำให้เกิดปัญหามลพิษที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนโดยตรงมากยิ่งขึ้น พร้อมกันนั้น การขยายตัวของการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วโดยปราศจากการดูแลบำรุงรักษาและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและศิลปกรรมหลายแหล่งเสื่อมโทรมสูญเสียคุณค่าและความงามลง ตามลำดับ

เพื่อลดความขัดแย้งของการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยประยุกต์เข้ากับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน ให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีภาระงานมั่นคงพร้อมๆ กับเกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติและมาตรการปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของประชากรที่อาศัยอยู่โดยรอบเขตอุตสาหกรรม คณะทำงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและพลังงาน สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้ทำการศึกษาปัญหาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก โดยได้ทบทวนวรรณกรรมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เชิญนักวิชาการ ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาให้ข้อมูลและศึกษาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ณ จังหวัดระยองและชลบุรี

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลและปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

๒.๒ เพื่อระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและแนวทางแก้ไข

๒.๓ เพื่อหาข้อสรุปและเสนอความคิดเห็นต่อคณะรัฐมนตรี

๓. แนวทางการดำเนินงาน

๓.๑ รวบรวมและศึกษาข้อมูล กฎหมาย กฎระเบียบ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตอุตสาหกรรม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙)

๓) สำนักงานจังหวัดระยอง ๒๕๔๗ บรรยายสรุปจังหวัดระยอง

๔) การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ๒๕๔๗ VISION กนอ. สู่ปี ๒๕๔๘

๕) การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ๒๕๔๗ โครงการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมเชิงเศรษฐกิจนิเวศและเครือข่าย

๖) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ๒๕๔๓ การจัดการสุขภาพและสิ่งแวดล้อม การศึกษาระบบประเมินและระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อสุขภาพในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

๗) กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดระยอง ๒๕๔๔ แผนปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินจังหวัดระยอง

๘) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒๕๔๖ โครงการติดตามตรวจสอบและประเมินผลคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ระยะที่ ๒

๙) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒๕๔๖ โครงการประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพอนามัยต่อประชากรที่อาศัยอยู่โดยรอบโรงงานอุตสาหกรรมแหลมฉบังและกลุ่มปิโตรเลียมบริเวณอ่าวอุดม

๓.๒ รับฟังความเห็นจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและประชาชนในเขตพื้นที่เกี่ยวข้อง

๑) รับฟังข้อมูลจากการนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง (ร่วมกับ สถาบันพระปกเกล้า)

๒) รับฟังข้อมูลจากอนุกรรมการการศึกษา เรื่องการจัดการสุขภาพและสิ่งแวดล้อม การศึกษาระบบประเมินและระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อสุขภาพในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ณ สภาที่ปรึกษาฯ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๗

๓) รับฟังข้อมูลจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ณ สภาที่ปรึกษาฯ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๗

๔) รับฟังข้อมูลจากการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ณ สภาที่ปรึกษาฯ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๗

๕) รับฟังข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกรมส่งเสริมคุณภาพและสิ่งแวดล้อม ณ สภาที่ปรึกษาฯ วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๔๗

๖) ประชุมรับฟัง ณ ศาลากลางจังหวัดระยองวันที่ ๑๐-๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ และเดินทางเพื่อตรวจสอบความเป็นจริงในพื้นที่

๗) ประชุมรับฟังข้อมูล ณ ศาลากลางจังหวัดระยองวันที่ ๒๐-๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗

๔. ประเด็นปัญหา

การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ภาครัฐได้มีนโยบาย ในภาพรวมมุ่งพัฒนาควบคู่กับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพ และยั่งยืน โดยอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสาเหตุของปัญหาจะพบว่าเกิดจากสาเหตุต่างๆ ด้วยกัน กล่าวคือ นโยบายและการวางแผนการใช้ทรัพยากรจัดทำขึ้น โดยขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในท้องถิ่น ขาดความร่วมมือจากองค์กรและสถาบัน ขาดความรู้ทางวิชาการ ขาดจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม ขาดฐานข้อมูลทางสิ่งแวดล้อม และการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมที่ก่อปัญหาอย่างเพียงพอ ซึ่งเมื่อพิจารณาปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นที่พบว่ามีปัญหา ดังนี้

๔.๑ จัดตั้งคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

ในระยะที่ผ่านมา ได้มีการยกเลิกคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมภาคตะวันออก ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลการพัฒนาอุตสาหกรรมภาคตะวันออก ทำให้ไม่มีเจ้าภาพที่ชัดเจนในการดูแลผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุตสาหกรรมภาคตะวันออกอย่างเหมาะสม

๔.๒ บทบาทและอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดตามระบบ CEO

ปัจจุบันบทบาทผู้ว่าราชการจังหวัดตามระบบ CEO ยังมีความไม่ชัดเจนในการบริหาร สั่งการ และขาดงบประมาณ ทำให้การแก้ปัญหาของผู้ว่าราชการจังหวัดไม่สามารถทำได้อย่างมีบูรณาการทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม สาธารณสุข จากภาคอุตสาหกรรมอย่างเพียงพอ

๔.๓ ด้านทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

- ๑) การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่สูง และยังมีการใช้ประโยชน์ทำกิจกรรมฟื้นฟูสภาพปรับปรุงบำรุงรักษาดินน้อย
- ๒) มีการอนุรักษ์ฟื้นฟูดินที่มีปัญหาต่างๆ เช่น ดินเปรี้ยว ดินทราย ดินตื้น ดินเค็ม ให้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ไม่เพียงพอ

๔.๔ ด้านทรัพยากรน้ำและมลพิษทางน้ำ

- ๑) มีการอนุญาตสร้างนิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรมอื่นๆ หรือโรงงานอุตสาหกรรม โดยไม่ได้คำนึงถึงศักยภาพของแหล่งน้ำที่บำบัดน้ำทิ้งจากกิจกรรมต่าง ๆ
- ๒) ไม่มีมาตรการที่เข้มงวดในการควบคุมผู้ประกอบการ ให้ดำเนินการตามรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- ๓) โรงงานส่วนใหญ่ ขาดแรงจูงใจการนำเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดมาใช้ในการกระบวนการผลิต
- ๔) ขาดระบบติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิด ทั้งจากอุตสาหกรรมและการเกษตรอย่างเพียงพอ
- ๕) มีการปล่อยน้ำเสียจากครัวเรือน ฟาร์มปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะของชุมชน
- ๖) ฟาร์มปศุสัตว์บางส่วน ยังไม่มีระบบบำบัดเสียที่มีประสิทธิภาพ

๔.๕ ด้านมลพิษทางอากาศ

- ๑) มีการอนุญาตสร้างนิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรม หรือโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณใกล้เคียงกับชุมชน หรือขาดการควบคุมการขยายตัวของชุมชนรอบพื้นที่อุตสาหกรรมทำให้ขาดแนวกันชนที่ชัดเจนระหว่างเขตอุตสาหกรรมกับชุมชน
- ๒) ขาดระบบควบคุมจัดสรรการระบายมลพิษทางอากาศจากโรงงานอุตสาหกรรม
- ๓) ยังไม่ได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศเฉพาะพื้นที่ขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน
- ๔) รัฐยังขาดระบบการเตือนภัยและบังคับชี้อันตรายจากสารประกอบอินทรีย์ระเหยให้สาธารณชนบริเวณใกล้เคียงได้รับทราบอย่างทันท่วงที
- ๕) แหล่งกำเนิดมลพิษประเภทสารเบนซีน ไซลีน ไอกรด ซัลฟูริกและอะครีโลไนไตรล หรือสารเคมีชนิดอื่นๆ ยังมีการระบายก่อให้เกิดกลิ่นรบกวนบริเวณรอบชุมชน
- ๖) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามมาตรการลดผลกระทบตามที่ระบุไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

- ๗) มีการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมีอยู่บ่อยครั้ง สร้างวิตกกังวลให้ประชาชนจำนวนมาก
- ๘) พบว่าเกษตรกรและประชาชน ลักลอบ เมามุลฝอย วัชพืช พืชไร่

๔.๖ ด้านมลพิษจากกากของเสียอันตราย

- ๑) ขาดมาตรการบังคับใช้กฎหมายที่รัดกุมด้านการจัดการกากของเสียอุตสาหกรรม
- ๒) โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ไม่ได้นำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (EMS) ตามมาตรฐาน ISO ๑๔๐๐๑ หรือนำหลักการเทคโนโลยีสะอาด (CT) หรือ Waste Minimization หรือ Toxic Waste Reduce มาใช้
- ๓) โรงงานต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดกากของเสียอันตรายจากการผลิต ยังไม่ได้นำระบบ LCA (Life Cycle Assessment) มาใช้อย่างเพียงพอ
- ๔) โรงงานอุตสาหกรรมขาดแรงจูงใจการนำกากของเสียอันตรายส่งไปกำจัด ยังบริษัทที่รับกำจัดกากของเสียอันตรายทั้งหมด
- ๕) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ ขาดความเข้าใจและจิตสำนึกที่ดีในการนำกากของเสียอันตรายมากำจัดอย่างถูกต้อง
- ๖) มีการลักลอบทิ้งกำจัดกากอุตสาหกรรมอย่างไม่ถูกกฎหมายในสถานที่ต่าง ๆ

๔.๗ ด้านทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง

- ๑) มีการบุกรุกทำลาย ครอบครอง เพื่อใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่ง
- ๒) ชายหาดแสงจันทร์ถูกกัดเซาะอย่างรุนแรงจากการพัฒนาก่อสร้างท่าเรือนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด
- ๓) มีเอกชนได้ประโยชน์จากการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินป่าชายเลน
- ๔) มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงทะเลหรือในแหล่งน้ำอย่างต่อเนื่อง
- ๕) ยังขาดเครือข่ายเรียนรู้ระหว่างชุมชน เพื่อให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล

๔.๘ ด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของเมืองและชุมชน

- ๑) ยังขาดการควบคุมผังเมือง เพื่อควบคุมความหนาแน่นของเมืองเขตพื้นที่อุตสาหกรรมเขตพื้นที่กันชน พื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการอนุรักษ์แหล่งน้ำ
- ๒) ยังขาดมาตรการที่ชัดเจน เพื่อคุ้มครองบริเวณที่มีคุณค่าต่อมรดกวัฒนธรรมอันดิงามของเมือง
- ๓) มีการรुक้าที่สาธารณะ เพื่อทำกิจกรรมของชุมชนหรือจากธุรกิจอุตสาหกรรม

๔.๙ ด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและศิลปกรรม

- ๑) ยังขาดการประเมินขีดความสามารถของระบบนิเวศ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและศิลปกรรมของพื้นที่ในการรองรับกิจกรรมต่าง ๆ จากการท่องเที่ยว
- ๒) ประชาชนของท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวยังไม่ได้สนใจมีส่วนร่วม เพื่อคุ้มครองและดูแลรักษาพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติและศิลปกรรม
- ๓) ประชาชนในท้องถิ่นยังขาดความเข้าใจและตระหนักถึงศักยภาพความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- ๔) ยังขาดระบบฐานข้อมูลทรัพยากรท่องเที่ยว เพื่อใช้ติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพทรัพยากรท่องเที่ยว
- ๕) มีการทำกิจกรรมหลากหลายประเภท ที่อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวและศิลปกรรมอย่างยากที่จะฟื้นฟูกับคืน

๔.๑๐ ด้านทรัพยากรป่าและสัตว์ป่า

- ๑) ยังขาดการจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าและสัตว์ป่า
- ๒) มีผู้ฝ่าฝืนกระทำความผิดกฎหมาย ด้านป่าไม้และสัตว์ป่า
- ๓) มีป่าที่เสื่อมโทรมกระจายตัวอยู่ในสถานที่ต่างๆ

๔.๑๑ การจัดตั้งคณะกรรมการไตรภาคี เพื่ออนุรักษ์ป้องกันปัญหาทรัพยากรในพื้นที่

ในพื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมหรือใกล้แหล่งทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่ ยังขาดการสนับสนุนให้มี "คณะกรรมการไตรภาคี" ประกอบด้วย ตัวแทนประชาชน ผู้ประกอบการในชุมชน หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นและส่วนภูมิภาค เพื่อทำหน้าที่กำหนดมาตรฐาน ตรวจสอบเฝ้าระวัง ปัญหาสุขภาพอนามัย คุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง ขาดการสนับสนุนด้านวิชาการ เทคโนโลยี อุปกรณ์เครื่องมือ งบประมาณ ดำเนินงานอย่างเพียงพอ

๕. ข้อเสนอแนะ

รัฐควรจัดให้มีมาตรการเชิงนโยบายในภาพรวม เพื่อให้การแก้ปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดจากระบบอุตสาหกรรมในพื้นที่ต่างๆ ได้เป็นไปตามรูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน ควรมีการดำเนินการต่อไปนี้

๑. ให้มีและดำเนินการตามแผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนตามหลักการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในเขตอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ทั่วประเทศ

๒. ให้มีคณะกรรมการพิเศษ เพื่อดูแลการดำเนินการในข้อ ๑ ในพื้นที่อุตสาหกรรมที่สำคัญให้เกิดผลและแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ให้มีการควบคุมการผลิตอุตสาหกรรม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม ประเพณี ในเขตอุตสาหกรรมให้สมดุล และไม่เกิดปัญหาสมตามหลักการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Health Impact Assessment : HIA)

๔. ให้มีการควบคุมติดตามดูแลระบบอุตสาหกรรม และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสังคม ตามหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) ขององค์การสหประชาชาติ และตามมาตรฐานสากล (I.S.O.) เพื่อรักษาตลาดสินค้าของประเทศในตลาดสากล

ข้อเสนอแนะกรณีศึกษาเขตอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

๕.๑ จัดตั้งคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

ให้จัดตั้งคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเพื่อเป็นเจ้าภาพ ในการดูแลการดำเนินการที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีอำนาจในการบริหารจัดการพัฒนาในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒ เพิ่มบทบาทและอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดตามระบบ CEO และการแก้ไขปัญหา

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้รับผิดชอบมีอำนาจในการบังคับบัญชา รับทราบข้อมูล และใช้งบประมาณของหน่วยงานกรม กอง ต่างๆ ในพื้นที่ ในการแก้ปัญหาอันเกิดจากระบบอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่ตน รับผิดชอบ เช่น การรักษาพยาบาล การบำบัดของเสีย การควบคุมโรงงาน ฯลฯ และเร่งรัดดำเนินการตามมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม นิคมอุตสาหกรรมมาตาพุด และพื้นที่จังหวัดระยอง ที่เสนอโดยคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๐ (๑๑ ข้อ)

๕.๓ ด้านทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๑) รัฐควรเร่งอนุรักษ์ทรัพยากรดิน เพื่อลดปัญหาการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่สูง เช่น จัดทำโครงการปลูกหญ้าแฝก เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายบริเวณต้นน้ำลำธารและพื้นที่กันชน และเร่งฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำทุกแห่ง เพื่อเป็นแหล่งเก็บกักน้ำจืดธรรมชาติ เพื่อใช้ในการพัฒนาจังหวัดระยองโดยรวม และให้มีการปรับปรุงบำรุงรักษาดิน รมัตระวังการปลูกพืชตามแนวระดับหรือขวางความลาดเทและควรหลีกเลี่ยงทำ กิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นที่ภูเขาที่มีความลาดชันสูงเกิน ๓๕ % ขึ้นไป เพื่อลดอัตราการเกิดดินถล่ม

- ๒) จัดให้มีมาตรการควบคุมป้องกันการปล่อยสารพิษลงสู่พื้นดินอย่างเพียงพอ
- ๓) ทำการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพของดินที่มีปัญหาต่างๆ ให้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

- (๑) การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพดินเปรี้ยว ให้แก้ไขด้วยการลดความเป็นกรดของดินลง โดยการเลือกใส่ปุ๋ยต่างๆ ลงไปในดิน เช่น ปุ๋ยมาร์ล และหินปูนบด ในปริมาณที่เหมาะสม
- (๒) การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพของดินทราย ให้แก้ไขโดยปลูกหญ้าหรือพัฒนาเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือเลือกปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพดิน เช่น ข้าวไร่ ปอแก้ว ถั่วลิสง อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด มะม่วง มะม่วงหิมพานต์ ทุเรียน
- (๓) การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพของดินตื้นและดินปนกรวด ให้แก้ไขโดยปลูกพืชไม้ท้องถิ่นปรับปรุงภูมิทัศน์และใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับและปุ๋ยเคมี เลือกพืชปลูกให้เหมาะสมกับสภาพดิน ได้แก่ ข้าวไร่ สับปะรด หรือ การทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์
- (๔) การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพของดินเค็ม ให้แก้ไขโดยปรับปรุงพื้นที่เพื่อการเพาะปลูก เช่น สร้างคันดินกั้นน้ำทะเลและกักเก็บน้ำจืด ขุดคลองระบายน้ำทำการล้างดินเค็มด้วยระบบชลประทานน้ำจืด การปลูกพืชทนเค็มบรื่อง เช่น มะพร้าว ละมุด พุทรา ฝรั่ง มะขามเทศ สะเดา สน ยูคาลิปตัส แคน หนุกวาง เป็นต้น หรือปรับปรุงพื้นที่ให้สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การทำนาเกลือ การทำป่าชายเลน นาเกลือ

๔) รัฐต้องวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างรอบคอบในการนำไปใช้ ถ้าจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรป่าไม้หรือทรัพยากรอื่น เช่น แร่ ต้องมีการสำรวจชั้นรายละเอียดและทำการควบคุมวิธีปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่พื้นที่

๕) รัฐควรให้ความรู้ สร้างจิตสำนึกและความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องกับการอนุรักษ์แหล่งน้ำ

๕.๔ ด้านทรัพยากรน้ำและมลพิษทางน้ำ

๑) รัฐควรควบคุมและจำกัดการอนุญาตให้มีนิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรมอื่นๆ หรือจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีการถ่ายทิ้งน้ำเสียสูงเกินขีดความสามารถของแหล่งน้ำที่จะรับได้และหากจำเป็นจะต้องก่อสร้างโรงงาน ต้องอนุญาตให้สร้างอยู่ในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมที่เปิดดำเนินการแล้วให้เต็มศักยภาพก่อน รวมทั้ง ควรจัดระเบียบโรงงานอุตสาหกรรมที่ปะปนกับชุมชนให้เข้าอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตประกอบการอุตสาหกรรมฯ

๒) รัฐต้องควบคุมภาคอุตสาหกรรมให้จัดการสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทั้งมาตรการลดผลกระทบ มาตรการติดตามตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษ และมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๓) รัฐควรสนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมทุกแห่งนำเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดมาใช้ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตและลดมลพิษที่แหล่งกำเนิด และส่งเสริมให้นำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่เพื่อลดปริมาณน้ำทิ้ง

๔) รัฐควรพัฒนาการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดทั้งจากอุตสาหกรรมและการเกษตร และจัดทำบัญชีรายชื่อแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำ ด้วยระบบ GIS เพื่อเฝ้าระวังคุณภาพน้ำที่ปล่อยจากแหล่งกำเนิดมลพิษมิให้ระบายน้ำทิ้งที่มีค่าเกินกว่ามาตรฐานที่กำหนดตลอดเวลา

๕) รัฐควรเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำเสียจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

๖) รัฐควรควบคุมการกำจัดน้ำเสียจากฟาร์มปศุสัตว์ให้เข้มงวด โดยเฉพาะในรัศมี ๑ กิโลเมตร จากแหล่งน้ำสาธารณะ

๗) รัฐควรควบคุมครัวเรือนทุกแห่ง ให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย เช่น บ่อเกรอะ/บ่อซึม และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง มีศักยภาพจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน

๕.๕ ด้านมลพิษทางอากาศ

๑) รัฐควรห้ามสร้างนิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณใกล้เคียงกับชุมชน และควบคุมการขยายตัวของชุมชนรอบพื้นที่อุตสาหกรรม ให้มีระยะห่างเพียงพอต่อการป้องกันผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ และกำหนดสร้างพื้นที่แนวกันชนให้ชัดเจนระหว่างเขตอุตสาหกรรมกับชุมชน

๒) การอนุญาตก่อสร้างเพิ่มจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมหรือขยายกำลังการผลิต ให้ใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่เป็นที่ยอมรับจากสถาบันการศึกษาประกอบการพิจารณา เพื่อควบคุมจัดสรรการระบายมลพิษทางอากาศไม่ให้ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงคุณภาพอากาศในชั้นบรรยากาศ

๓) รัฐควรเร่งพัฒนาระบบ Continuous Emission Monitoring เพื่อตรวจสอบควบคุมการระบายอากาศเสียให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

๔) รัฐควรกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศพื้นที่เขตอุตสาหกรรมภาคตะวันออก ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

๕) รัฐต้องมีมาตรการเข้มงวดควบคุมแหล่งกำเนิดที่มีการระบายสารเบนซีน ไชลีน ไอกรด ซัลฟูริกและอะครีโลไนไตรล หรือสารเคมีชนิดอื่นๆ ที่สามารถก่อให้เกิดกลิ่นรบกวน

๖) รัฐควรเฝ้าระวังติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ตามมาตรการลดผลกระทบตามที่ระบุไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และควรมีระบบเผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงานของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

๗) รัฐไม่ควรอนุญาตก่อสร้างโรงไฟฟ้า เตาเผามูลฝอย ใกล้เคียงบริเวณพื้นที่อยู่อาศัย ของชุมชนและจัดเตรียมมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษในสภาวะฉุกเฉินอย่างเพียงพอ

๘) รัฐควรวางมาตรการควบคุมไม่ให้ทำการเผามูลฝอย วัชพืช พืชไร่ จากภาค ประชาชน

๙) รัฐควรเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศในบรรยากาศ บริเวณ พื้นที่เสี่ยงต่อการรองรับสารประกอบอินทรีย์ระเหยในกลุ่มสารพิษอันตรายทางอากาศ

๑๐) รัฐควรพัฒนาระบบเตือนภัยและเครื่องมือเครื่องใช้ เพื่อป้องกันสถานการณ์ของ สารประกอบอินทรีย์ระเหยในกลุ่มสารพิษอันตรายทางอากาศในชุมชนได้ตลอดเวลา

๕.๖ ด้านมลพิษจากกากของเสียอันตราย

๑) รัฐควรเพิ่มมาตรการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกากของเสีย อุตสาหกรรม

๒) รัฐควรผลักดันให้โรงงานต่างๆ นำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (EMS) ตาม มาตรฐาน ISO ๑๔๐๐๑ หรือหลักการเทคโนโลยีสะอาด (CT) หรือ การลดขยะให้เหลือน้อยที่สุด (Waste Minimization) หรือการลดขยะมีพิษ (Toxic Waste Reduce) มาใช้

๓) รัฐควรนำระบบการประเมินวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Assessment หรือ LCA) มาบังคับใช้กับโรงงานในกลุ่มเป้าหมายที่คาดว่าจะเกิดกากของเสียอันตรายจากการผลิต

๔) รัฐควรจูงใจให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนำกากของเสียอันตรายส่งกำจัดยัง บริษัทที่รับกำจัดกากของเสียอันตรายทั้งหมด เช่น การลดค่าใช้จ่ายในการส่งกากของเสียอันตราย ไปกำจัด การอนุญาตให้มีบริษัทผู้รับกำจัดของเสียอันตรายอย่างถูกต้องมากขึ้น หรือการนำมาตรการ ลดหย่อนทางภาษีมาใช้

๕) รัฐควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ให้เข้าใจ และมีจิตสำนึกที่ดีในการนำกากของเสียอันตรายมากำจัดอย่างถูกต้อง

๖) รัฐควรจัดการสำรวจและสอบสวนในพื้นที่คาดว่าจะมีการลักลอบกำจัดกาก อุตสาหกรรมอย่างไม่ถูกกฎหมายและทำการฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม

๗) รัฐต้องไม่อนุญาตให้สร้างโรงงานที่ก่อให้เกิดมลพิษที่ไม่สามารถกำจัดหรือบำบัดให้อยู่ภายในมาตรฐานกฎหมายสากลได้ด้วยเทคโนโลยีของโรงงานหรือเทคโนโลยีของส่วนราชการไทย

๕.๗ ด้านทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง

๑) รัฐควรปรับปรุงกฎหมายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ถูกทำลาย เพื่อการอนุรักษ์บำรุงรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เช่น พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘ พ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๒๖ เป็นต้น

๒) รัฐควรจัดให้มีมาตรการป้องกันแก้ไขและฟื้นฟูบริเวณชายหาดที่ถูกกัดเซาะอย่างรุนแรงจากการพัฒนาก่อสร้างท่าเรือนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก เช่น กรณีหาดแสงจันทร์ จังหวัดระยอง เป็นต้น

๓) รัฐควรแก้ปัญหาเพื่อป้องกันการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินป่าชายเลนให้กับเอกชน และดำเนินการปลูกฟื้นฟูป่าชายเลนให้ได้ผลอย่างแท้จริง

๔) รัฐต้องรณรงค์ไม่ให้มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงทะเลหรือในแหล่งน้ำอย่างต่อเนื่อง

๕) รัฐควรสร้างเครือข่ายเรียนรู้ระหว่างชุมชน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งข่าวสารแก่ทางราชการ

๖) การถมทะเลในบริเวณภาคตะวันออก ต้องผ่านกระบวนการเวทีสาธารณะระดับจังหวัดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและลงมติ พร้อมทั้งให้ภาคประชาชนเป็นผู้จัดทำบริษัทศึกษารายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม(EIA) โดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

๕.๘ ด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของเมืองและชุมชน

๑) รัฐควรเร่งจัดวางผังเมืองทุกเมือง เพื่อควบคุมความหนาแน่นของเมือง เขตพื้นที่อุตสาหกรรม เขตพื้นที่กันชน พื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการอนุรักษ์แหล่งน้ำโดยต้องควบคุมการดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามผังที่วางไว้

๒) รัฐต้องจัดให้มีมาตรการคุ้มครองบริเวณที่มีคุณค่าต่อมรดกวัฒนธรรมอันดีงามของเมืองไม่ได้รับความเสียหายจากการพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามของเมือง

๓) รัฐต้องป้องกันและแก้ไขการรुकล้ำที่สาธารณะจากกิจกรรมของชุมชนหรืออุตสาหกรรม

๔) ให้แก้ไขปัญหาสุขภาพของประชาชนในจังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยด้านสุขภาพต่ำกว่าประชากรทั้งประเทศให้กลับมาสู่ค่าเฉลี่ยด้านสุขภาพของประเทศโดยเร็ว โดยเฉพาะต้องมึงบประมาณเพื่อ

แก้ไขปัญหามลพิษจากสาเหตุอุตสาหกรรม (เพิ่มเติมจากงบประมาณปกติ งบ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค) ให้พอเพียงต่อการดำเนินการ

๕) จัดให้มีระบบการจราจรเพื่อควบคุมการขนส่งวัตถุอันตรายที่ปลอดภัย เช่น การควบคุมความเร็วรถขนส่งวัตถุอันตรายให้ไม่สามารถวิ่งได้เกิน ๖๐ กม./ชม. ในทางหลวงระหว่างเมือง หรือเกิน ๓๐ กม./ชม. ในชุมชน

๕.๙ ด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและศิลปกรรม

๑) รัฐควรศึกษาประเมินขีดความสามารถของระบบนิเวศ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและศิลปกรรมของ พื้นที่ในการรองรับกิจกรรมต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๒) รัฐควรมีมาตรการแผนงานชัดเจน เพื่อคุ้มครองและดูแลรักษาพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ และศิลปกรรม โดยสนับสนุนให้ประชาชนของท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม

๓) รัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความเข้าใจและตระหนักถึงศักยภาพความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

๔) รัฐควรจัดระบบฐานข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อใช้ติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและการวางแผนในอนาคต

๕) รัฐต้องควบคุมกิจกรรมทุกประเภทที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ซึ่งมีความอ่อนไหวต่อการถูกทำลาย

๕.๑๐ ด้านทรัพยากรป่าและสัตว์ป่า

๑) รัฐต้องสำรวจจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าและสัตว์ป่า เพื่อวางมาตรการป้องกันและอนุรักษ์อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) รัฐต้องจัดให้มีการลาดตระเวน หาข่าวและจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายด้านป่าไม้และสัตว์ป่าอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๓) รัฐควรเร่งฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมรูปแบบต่างๆ เช่น ป่าชุมชน ป่าเศรษฐกิจ และห้ามทำการออกเอกสารสิทธิ์ต่างๆ ในเขตป่าเสื่อมโทรม

๕.๑๑ การจัดตั้งคณะกรรมการไตรภาคี เพื่ออนุรักษ์และป้องกันปัญหาทรัพยากรในพื้นที่

รัฐควรสนับสนุนให้จัดตั้ง “คณะกรรมการไตรภาคี” ประกอบด้วยตัวแทนประชาชนผู้ประกอบการในชุมชน หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นและส่วนภูมิภาค และมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็น

ที่ปรึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบสัดส่วนจำนวนสมาชิกคณะกรรมการ จากตัวแทนภาคประชาชนมากกว่า
ตัวแทนผู้ประกอบการและส่วนราชการ โดยให้มีบทบาท ดังต่อไปนี้

๑) กำหนดมาตรฐานและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ
อนามัย และปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

๒) ทำการตรวจสอบเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพอนามัย โดยกำหนดให้มีการเก็บ
รวบรวมข้อมูลในชุมชนและโรงงาน เช่น มีการติดตั้งเครื่องมือในการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม
มีการตรวจเยี่ยมโรงงานทุก ๖ เดือน เป็นต้น พร้อมทั้งสรุปผลการเฝ้าระวังให้ทุกฝ่ายรับทราบ

๓) การจัดทำบัญชีรายชื่อ/ข้อมูลการใช้สารเคมี สารวัตถุอันตราย สารมลพิษแยก
ตามกลุ่มหรือประเภทอุตสาหกรรม เพื่อให้ทราบถึงแหล่งที่มาของสารมลพิษ

๔) กำกับให้อุตสาหกรรมรายงานปริมาณความเข้มข้นของสารมลพิษ ที่ปล่อยออกมา
มาแหล่งกำเนิด (ปล่องระบาย) ที่ได้รับการควบคุมให้มีการบำบัดก่อนปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม

๕) ร่วมติดตามตรวจสอบการฟุ้งกระจายของสารมลพิษ ที่ถูกปล่อยจากแหล่งกำเนิด
สิ่งแวดล้อม (Ambient Air) โดยการตรวจวัด หรือการใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์

๖) ร่วมตรวจติดตามการได้รับสัมผัสสารมลพิษของชุมชนโดยรอบ โดยใช้เครื่องมือ
วัดติดตัวบุคคล (Personal measurement) และ/หรือการตรวจวัดตัวอย่างทางชีวภาพ (Biomarker) รวมถึง
การตรวจติดตามผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย

๗) ดำเนินการแก้ไขปัญหาทั้งในลักษณะประสานงานกับหน่วยงานที่มีหน้าที่
เกี่ยวข้องโดยตรง

๘) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้กับชุมชนได้รับทราบสถานการณ์เป็นระยะ

๙) รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วิชาการและเทคโนโลยีในการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการฯ
